

Low-input schapen scoort beter dan gangbaar

Remco Schreuder

Met het Schapenmodel van het PR zijn twee schapenbedrijven met een verschillende opzet door-gerekend. Eén met de bedrijfskenmerken zoals die op het Low-Input bedrijf op de Waiboerhoeve zijn ontwikkeld en een gangbaar bedrijf van gelijke omvang en schapenras. De resultaten zijn op het gebied van bedrijfseconomie, arbeid en milieu met elkaar vergeleken. Het blijkt dat het Low-Input systeem beter scoort qua inkomen, milieu en arbeid.

Uitgangspunten algemeen

Beide bedrijven zijn tien ha groot met 150 swifter ooien. De netto graslandopbrengst is negen ton droge stof per ha. Per ha grasland wordt 15 m³ mest toegediend. Indien nodig wordt ruwvoer aangekocht. Er worden geen lammeren aan de bar gehouden. Bij onvoldoende weidegras worden de dieren uitgeschaard naar percelen op melkveebedrijven. Hiervoor wordt f 0,10 per opgenomen kg droge stof in rekening gebracht. Bij de opbrengsten is de ooi-premie niet meegenomen.

Groei lammeren iets lager

Zonder krachtvoer haalt de groei van de lammeren tot spenen 90% van de normgroei. De energie-opname is in die periode lager dan de norm wat deze lagere groei veroorzaakt. De droge-stofopname door lammeren van gras/klaver is 15% hoger dan die van gras. Voor ooien is dit 10%.

Minder arbeid

De berekende arbeidsbehoefte op het Low-Input bedrijf is 3,8 uur per ooi. Het gangbare bedrijf vraagt bij een gelijke bedrijfsomvang een arbeidsinzet van 6,2 uur per ooi. Bij 150 ooien vraagt het Low-Input systeem dus 2,4 uur per ooi minder arbeid dan bij een gangbare bedrijfsopzet.

Dit wordt direct gerealiseerd door de dagelijkse controle te beperken en geen krachtvoer te verstrekken. Het Low-input bedrijf is echter meer tijd kwijt met het inrichten van de perceeltjes en het onderhoud van het raster. Deze tijd wordt grotendeels terug gewonnen door tijd te besparen bij het omweiden en het onderhoud van de gebouwen.

Lage voer- en huisvestingskosten gunstig voor saldo

Het Low-Input systeem is gebaseerd op het beperken van de aanvoer, vooral krachtvoer en

Uitgangspunten Low-Input

Op het Low-Inputbedrijf bestaat het grasland voor een deel uit klaver. Het klaveraandeel is gemiddeld 30 %. Er wordt geen kunstmeststikstof gestrooid. Dankzij de klaver wordt een netto droge stofproductie van negen ton gehaald. Tot mei is de voederwaarde van het gras/klavermengsel gelijk aan de voederwaarde van grasland bestaande uit alleen gras. In de periode mei/juni is de kwaliteit van het gras/klavermengsel iets lager en vanaf juli is de voederwaarde van het gras/klavermengsel juist hoger dan het pure grasmengsel.

Tijdens de wintermaanden worden de dieren niet opgestald. De ooien en lammeren krijgen geen krachtvoer.

De ooien worden half december gedekt. Het lammeren gebeurt buiten in de weide in mei. De weidelammeren worden uiterlijk de eerste helft van oktober afgeleverd, ongeacht het gewicht.

Uitgangspunten Gangbaar

Op het gangbare bedrijf (GB) wordt uitgegaan van een N-gift van 250 kg N per ha (incl. 15 m³ mest).

De ooien weiden van eind april tot eind februari, de lammeren van eind april tot het moment van afleveren. Van half november tot eind februari gebeurt dit op melkveebedrijven. In de periode maart-april worden de ooien twee maanden opgestald. De ooien krijgen dan graskuil en krachtvoer. De ooien worden medio oktober gedekt en lammeren in maart af. De groei van de lammeren verloopt volgens de norm. Ze worden in de weken 32, 36, 40 en 44 afgeleverd. Voor de ooilammeren geldt bij afleveren een minimum een gewicht van 37,5 kg, voor de ram-lammeren 42,5 kg.

Tabel 1 Resultaat gangbaar en low-input (f per ha en per ooi)

	Per ha		Per ooi	
	Gangbaar	Low-Input	Gangbaar	Low-Input
Totaal afgeleverd gewicht (kg)	1.168	979	77,90	65,30
Opbrengst (fl)	4.283	3.552	285,50	236,80
Voerkosten	833	86	53,40	5,70
Opbrengst-voerkosten	3.450	3.466	230,00	231,10
Saldo	2.525	2.827	168,30	188,50
Niet toeger. kosten (excl arbeid)	2.759	2.137	183,90	142,50
Arbeidsopbrengst	- 234	690	-15,70	46,00

kunstmest. Door de late aflammerperiode kan de huisvesting hierdoor tot een minimum beperkt blijven. Geen krachtvoer geeft lagere voerkosten dan bij het gangbare bedrijf, maar ook een tragere groei van de lammeren. De lammeren worden op een lager gewicht afgeleverd. Per ooi wordt 12,6 kg minder geleverd. Dit vertaald zich, bij de gehanteerde prijs van f 8,- per kg geslacht gewicht, naar een verschil in opbrengst per ooi van f 48,67 (zie tabel 1). Ondanks de lagere opbrengst zijn de opbrengsten minus voerkosten bij het Low-Input bedrijf f 1,10 per ooi hoger dan in de gangbare situatie.

Met de andere toegerekende kosten (zoals kunstmest) is het verschil tussen Low-Input en gangbaar opgelopen tot f 20,10 per ooi. Met loonwerk en andere vaste kosten, zoals pacht en kosten van huisvesting, wordt het verschil in inkomen tussen Low-Input en gangbaar nog groter. Vooral de geringe kosten bij Low-Input voor huisvesting zijn hierin bepalend. De arbeidsopbrengst is uiteindelijk bij Low-Input f 61,70 hoger per ooi. Het Low-Input bedrijf is minder gevoelig voor prijsfluctuaties dan het gangbare bedrijf. Het niet gebruiken van zowel kunstmest en kracht-

Low input:
goed voor een
beter milieu.

voer maakt dat prijsveranderingen van deze producten geen invloed op hebben op het bedrijfsresultaat van het Low-Input bedrijf. Een verandering van de vleesprijs heeft voor het Low-Input bedrijf een kleiner effect op het bedrijfsresultaat dan bij het gangbare bedrijf. Dit doordat er minder kilo's worden geleverd. Wel heeft het weer groter invloed op het Low-Input bedrijf dan op een gangbare bedrijf. De mogelijkheid om bij te sturen met kunstmest en krachtvoer ontbreekt. Weinig gras, of gras van een te lage kwaliteit, betekent dat de lammeren niet slachtrijp worden afgeleverd en dus een lagere opbrengst.

Low-input gunstig voor MINAS

Ook schapenbedrijven moeten voldoen aan de wettelijke normen van MINAS. Volgens de GVE-omrekening is de veebezetting op beide bedrijven 1,86 GVE per ha. Dit is gebaseerd op 15 fokooien incl. lammeren per ha. Het verschil in stikstofoverschot tussen gangbaar en Low-Input is enorm. Dit komt door de aanvoer bij gangbaar met kunstmest en krachtvoer. Het verschil in fosfaatoverschot wordt geheel bepaald door krachtvoer. Het gangbare bedrijf voldoet bij lange na niet aan de Minasnorm voor 1999. Omdat de veebezetting lager is dan 2,5 GVE is

Tabel 2 Minasoverschot bij Gangbaar en Low-input (kg per ha)

	Per ha	
	Gangbaar	Low-Input
N-overschot	329	48
Fosfaatoverschot	52	34

het bedrijf dit jaar nog niet Minasplichtig en hoeft dus nog geen heffing te betalen.

Samenvatting

Bedrijfsvoering volgens de principes van het Low-Input bedrijf vraagt minder arbeid en geeft een beter economisch resultaat. Door het gebruik van klaver in het grasmengsel en het weglaten van krachtvoer zijn de overschotten op de mineralenbalans bij Low-Input lager dan bij gangbaar. Het inpassen van enkele elementen van het Low-Input systeem in uw bedrijf lijkt ook de moeite waard.

PRikbord

SKAL certificaat Aver Heino

Maandag 31 mei heeft Aver Heino, een jaar na omschakeling van gangbare naar biologische melkveehouderij, het SKAL-certificaat ontvangen. SKAL staat voor Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouw. SKAL is één van de controleorganisaties voor biologische productiemethoden in Nederland. Om voor een SKAL-certificaat in aanmerking te komen moet men zich eerst aanmelden als 'omschakelaar'. De eerste stap is het bezoek van een SKAL-inspecteur om het bedrijf te keuren. De tweede stap is het bedrijf aanpassen zodat het aan de eisen voldoet. Een logische gevolg hierop is dat vanaf het moment van goedkeuren door de inspecteur, het bedrijf verplicht is zich aan de regels, welke door SKAL zijn opgesteld, te houden. Pas wanneer dit keurmerk er is mag er aan de biologische melkfabriek geleverd worden.

De heer Muller, bedrijfsleider van Aver Heino, heeft het SKAL-certificaat, namens Aver Heino, in ontvangst genomen.